

Typograf og bibliotekar Torbjørn Eng utga i mars 2021 boka «Da typografien ville være kunst: norsk typografi 1800–1900 – fra nyklassisisme til historisme og den frie retning» med støtte fra Stiftelsen Scheibler.

På slutten av 1800-tallet var typografien kjennetegnet av et rikt dekorativt utstyr og et stort tilbud av nye trykkskrifter. Tradisjonelle typografiske formprinsipper ble satt til side for å skape virkningsfulle og «elegante» arbeider. Annonsetypografien var preget av sterke effekter, mens bokomslag og aksidenstrykksaker som brevark, reklamekort og etiketter, ble formgitt med ambisjoner om å skape det fagfolkene kalte «satskunst».

I ettertid har denne typografien blitt karakterisert som overlesset og rotete, og som et uttrykk for forfall og oppløsning. Da typografien ville være kunst viser at dette grafiske uttrykket var i tråd med tidas øvrige formgivning, og at det tilfredstilte den alminnelige oppfatning av «god smak». Engasjerte typografer demonstrerte stor teknisk dyktighet ved å skape avanserte og uttrykksfulle former av blymateriellet.

«Da typografien ville være kunst» er en hittil ubeskrevet historie om 1800-tallets norske typografi – fra nyklassisismen ved begynnelsen av århundret, gjennom en romantisk periode, og fram til historismen og den frie retning, før jugendstilen melder sin ankomst. Det mangfoldige typografiske uttrykket ses i sammenheng med tidas øvrige formgivning, med fagets tekniske og organisasjonsmessige utvikling, med konkurransen fra det nye litografifaget, og med landets økonomiske og sosiale framgang og dermed behovet for mange nye typer trykksaker.

En av hovedpersonene i denne boka er Hermann Scheibler – den tyske typografen som skapte seg en karriere i boktrykkeriet Fabritius i Christiania, og i kraft av sitt faglige engasjement hevet bedriften til en av de aller fremste i Norge.

Boka kan kjøpes fra forfatteren for kr 200 + forsendelse. Se Typografi i Norge (typografi.org).

Her er en lenke til en PDF med et utdrag på 30 av bokas 188 sider. Bildene har noe redusert kvalitet.